

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 171/2021
(Ατομική)**

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθ. πρωτ. 105635/24.11.2021 έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, αν μπορεί να χορηγηθεί βεβαίωση περάτωσης σπουδών σε προπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, οι οποίοι κατά την έναρξη του 7^{ου} (χειμερινού) εξαμήνου των σπουδών τους, έχουν εκπληρώσει όλες τις ακαδημαϊκές/εκπαιδευτικές υποχρεώσεις του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος, στο οποίο η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης είναι οκτώ (8) εξάμηνα.

.../....

Ιστορικό

1. Όπως προκύπτει από το με αριθ.πρωτ.80377/5.10.2021 έγγραφο του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (εφεξής Π.Α.Δ.Α.) και το με αριθ. πρωτ. 96558/3.11.2021 συμπληρωματικό έγγραφο του ίδιου Τμήματος, απευθυνόμενα στο Γραφείο μας, οι προπτυχιακοί φοιτητές Β.Κ. και Β.Π. εισήχθησαν στο Τμήμα με τη διαδικασία των κατατακτήριων εξετάσεων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 στο β' εαρινό εξάμηνο και με την με αριθμ. 7/29-05-2019 Πράξη της Συνέλευσης του Τμήματος απαλλάχθηκαν από την εξέταση 16 και 21 μαθημάτων αντίστοιχα. Με τα από 13.9.2021 και 27.9.2021 ηλεκτρονικά τους μηνύματα στη

Γραμματεία του Τμήματος οι ανωτέρω φοιτητές αιτήθηκαν αντίστοιχα τη χορήγηση βεβαίωσης ότι έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και έχουν καταστεί πτυχιούχοι, δεδομένου ότι έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των μαθημάτων που προβλέπονται από το πρόγραμμα σπουδών. Στα σχετικά αιτήματα τους η Γραμματεία του Τμήματος απάντησε με τα υπ' αριθ. πρωτ. 70372/13-09-2021 και 75873/27-09-2021 έγγραφα αντίστοιχα, αποστέλλοντας τα Δελτία Βαθμολογίας τους με την υποσημείωση ότι δεν μπορούν να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι, διότι βρίσκονται στο 7^ο εξάμηνο σπουδών και σύμφωνα με το άρθρο 50 του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος (Β' 4621/21-10-2020) πρέπει να συμπληρώσουν τέσσερα (4) ακαδημαϊκά έτη σπουδών κατανεμημένα σε οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Λόγω μη ικανοποίησης των ανωτέρω αιτημάτων τους, οι φοιτητές απέστειλαν διαδοχικά ηλεκτρονικά μηνύματα στη Γραμματεία του Τμήματος, υποστηρίζοντας ότι φοιτητής Α.Ε.Ι., ο οποίος έχει συμπληρώσει τις απαιτούμενες από το άρθρο 33 παρ. 12 του ν. 4009/2011 (ΦΕΚ Α' 195) προϋποθέσεις, καθίσταται πτυχιούχος χωρίς να απαιτείται προς τούτο η συμπλήρωση των οκτώ (8) εξαμήνων της ελάχιστης φοίτησης. Προς επίρρωση της ως άνω θέσης τους οι αιτούντες συνυπέβαλλαν την υπ' αριθμ. 195/2019 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ζητώντας παράλληλα από το Τμήμα να επανεξετάσει το αίτημα τους και να τους χορηγήσει βεβαίωση περάτωσης σπουδών. Όμοιο αίτημα υπέβαλε ηλεκτρονικά την 19.10.2021 η φοιτήτρια Σ.Β., η οποία επίσης εισήχθη στο Τμήμα με τη διαδικασία των κατατακτήριων εξετάσεων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 στο β' εαρινό εξάμηνο και με την με αριθμ. 7/29-05-2019 Πράξη της Συνέλευσης του Τμήματος απαλλάχθηκε από την εξέταση 14 μαθημάτων. Κατόπιν των ανωτέρω ο Πρύτανης του Π.Α.Δ.Α., με το με αριθμ. 105635/24.11.2021 έγγραφό του έθεσε το ερώτημα αν υφίσταται υποχρέωση του Τμήματος να εκδώσει βεβαίωση περάτωσης σπουδών για τους ανωτέρω φοιτητές, παρ' ότι δεν έχουν συμπληρώσει την ελάχιστη διάρκεια φοίτησης των οκτώ (8) εξαμήνων. Με το με αριθ. πρωτ. 107946/29.11.2021 συμπληρωματικό έγγραφό της η Προϊσταμένη της Γραμματείας του Τμήματος βεβαιώνει ότι οι ανωτέρω φοιτητές έχουν συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό των 240 πιστωτικών μονάδων.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στα άρθρα 30 παρ. 1 και 2, 32 παρ. 1 και 33 παρ. 1, 5, 11, 12 και 34 του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α'195), όπως ισχύουν μετά την αντικατάσταση της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 30 με την παράγραφο 9α του άρθρου 19 του ν.4521/2018 (Α' 38)¹ και προ της καταργήσεως της παρ.11 εδάφια α και β με το άρθρο 57 του ν.4777/2021 (Α'17.02.2021) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 30: «1. Οι σπουδές διαρθρώνονται σε τρεις κύκλους, τον πρώτο, τον δεύτερο και τον τρίτο. 2. α) Ο πρώτος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση ενός προγράμματος σπουδών, περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε 240 πιστωτικές μονάδες και ολοκληρώνεται με την απονομή τίτλου σπουδών επιπέδου 6 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισηγήσεις των πρυτάνεων των ιδρυμάτων, οι οποίες διατυπώνονται μετά από γνώμη των κοσμητειών των οικείων σχολών, καθώς και ύστερα από γνώμη της ΑΔΙΠ, ορίζεται το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απονομή τίτλου σπουδών από όλα τα ομοειδή προγράμματα σπουδών, λαμβάνοντας υπόψη και τις αντίστοιχες εξελίξεις σε κάθε επιστημονικό πεδίο, στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης. β) Κάθε ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν σε 60 πιστωτικές μονάδες. γ) Κάθε ίδρυμα μπορεί να οργανώνει προγράμματα σύντομου κύκλου σπουδών, τα οποία περιλαμβάνουν μαθήματα που αντιστοιχούν κατά μέγιστο σε 120 πιστωτικές μονάδες και ολοκληρώνεται με την απονομή πιστοποιητικού κατάρτισης σύντομου κύκλου, κατά τα οριζόμενα στον Οργανισμό του ιδρύματος. Το πιστοποιητικό αυτό δεν είναι ισότιμο με τίτλο σπουδών πρώτου κύκλου.».

Άρθρο 32: «1. α) Το πρόγραμμα σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογή υποχρεωτικών και των προαιρετικών

¹ Πριν την αντικατάστασή της η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου όριζε ότι: «2. α) Ο πρώτος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση ενός προγράμματος σπουδών, περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο σε 180 πιστωτικές μονάδες και ολοκληρώνεται με την απονομή τίτλου σπουδών»..

μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων. Περιέχει, επίσης, τα προσόντα και τις ειδικότητες του εκπαιδευτικού προσωπικού που απαιτούνται για την εφαρμογή του και την επίτευξη των μαθησιακών στόχων του. β) Σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων της Ανώτατης Εκπαίδευσης, κάθε πρόγραμμα σπουδών περιέχει επίσης τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από το σύνολο του προγράμματος σπουδών, καθώς και από κάθε επί μέρους μάθημα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα ή πρακτική άσκηση που περιλαμβάνεται σε αυτό, τις πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Φ.5/89656/Β3/13.8.2007 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β΄ 1466), καθώς και το επίπεδο των προσόντων σε αντιστοίχισή του με εκείνα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Δια Βίου Μάθησης και του Πλαισίου Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.».

Άρθρο 33: «1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Ο φοιτητής εγγράφεται στη σχολή στην αρχή κάθε εξαμήνου σε ημερομηνίες που ορίζονται από την κοσμητεία και δηλώνει τα μαθήματα που επιλέγει... 5. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας. Ο αριθμός των εβδομάδων για τη διενέργεια των εξετάσεων ορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος...11 α) Μετά το πέρας της περιόδου κανονικής φοίτησης, που ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό Πρόγραμμα σπουδών της σχολής, προσαυξημένο κατά τέσσερα εξάμηνα, οι φοιτητές μπορούν να εγγραφούν στα εξάμηνα, μόνον εφόσον πληρούν τους όρους συνέχισης της φοίτησης που καθορίζονται στον Οργανισμό κάθε ιδρύματος...β)...12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και του απονέμεται τίτλος σπουδών όταν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα που προβλέπονται από το Πρόγραμμα σπουδών και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό πιστωτικών μονάδων.».

Άρθρο 34: Κανονιστικές πράξεις για τις σπουδές πρώτου κύκλου. «1. Ιδιαίτερο κεφάλαιο του Εσωτερικού Κανονισμού του ιδρύματος αποτελεί ο κανονισμός προπτυχιακών σπουδών, ο οποίος καταρτίζεται ύστερα από εισήγηση των

κοσμητειών. 2. Ο κανονισμός προπτυχιακών σπουδών περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις προϋποθέσεις για την απονομή τίτλου σπουδών, την πρόβλεψη υποχρεωτικής παρακολούθησης συγκεκριμένων μαθημάτων, τον ανώτατο αριθμό πιστωτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα μαθήματα στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε φοιτητής ανά εξάμηνο, τον χαρακτηρισμό των μαθημάτων και τα τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα, τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων από άλλες Σχολές ή ιδρύματα, τις κατευθύνσεις, την έκταση και το περιεχόμενο των προπτυχιακών μαθημάτων, τη σειρά των μαθημάτων στα οποία μπορούν να εγγραφούν οι φοιτητές, τις διαδικασίες αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους φοιτητές, τους τρόπους διασφάλισης του αδιάβλητου των εξετάσεων, την προθεσμία μέσα στην οποία χορηγείται ο τίτλος σπουδών και τα αρμόδια προς τούτο όργανα, το τελετουργικό αποφοίτησης, τον τύπο των τίτλων σπουδών, τη διαδικασία για τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, τους όρους υπό τους οποίους ο φοιτητής θεωρείται ότι δεν δικαιούται τις πάσης φύσεως φοιτητικές παροχές, καθώς και τη διαδικασία με την οποία βεβαιώνεται η απώλεια του δικαιώματος αυτού, καθώς και ζητήματα τεχνολογικής και οικονομικής υποστήριξης των προγραμμάτων σπουδών και ειδικής γραμματειακής κάλυψης των αναγκών τους.».

3. Στο άρθρο 15 παρ. 1,5 και 6 του ν. 3404/2005 «Ρύθμιση θεμάτων του Πανεπιστημιακού και Τεχνολογικού Τομέα της Ανωτάτης Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (Α΄260), όπως ισχύουν μετά την αντικατάσταση της παρ.5 με το άρθρο 74 παρ.3 του ν.4485/2017 (Α΄114) και την προσθήκη της παρ.6 με το άρθρο 57 εδάφ.ε΄. του ν. 4186/2013 (Α΄193) προβλέπονται τα εξής:

Άρθρο 15: Κατατάξεις πτυχιούχων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση «1. Από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 το ποσοστό των κατατάξεων των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ορίζεται αυτοτελώς ως ποσοστό επί του αριθμού των εισακτέων κάθε ακαδημαϊκού έτους στο Τμήμα υποδοχής, ανεξάρτητα από το ποσοστό των μετεγγραφών.... 5. Το εξάμηνο κατάταξης πτυχιούχων σε Τμήμα ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του οικείου Α.Ε.Ι. και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 7ου εξαμήνου για Τμήματα Σχολών εξαετούς φοίτησης ή του 5ου εξαμήνου για πενταετή ή τετραετή φοίτηση. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος υποδοχής οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση μαθημάτων ή ασκήσεων του προγράμματος σπουδών του

Τμήματος αυτού που διδάχθηκαν πλήρως στο Τμήμα ή τη Σχολή προέλευσης. Με την ίδια απόφαση, οι κατατασσόμενοι υποχρεώνονται να εξεταστούν σε μαθήματα ή ασκήσεις, τα οποία σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών κρίνεται ότι δεν διδάχθηκαν πλήρως στο Τμήμα ή τη Σχολή προέλευσης. Σε κάθε περίπτωση οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση των μαθημάτων στα οποία εξετάστηκαν για την κατάταξή τους, εφόσον τα μαθήματα αυτά αντιστοιχούν σε μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος υποδοχής...6. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται ειδικότερα θέματα και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία των κατατάξεων των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.».

4. Στα άρθρα 2 παρ. 2 και 9 της με αριθμό Φ1/19239/Β3/16.12.2013 απόφασης του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Διαδικασία κατάταξης πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» (Β' 3185), η οποία εκδόθηκε κατ'εξουσιοδότηση της παρ.6 του άρθρου 15 του ν.3404/2005 (Α'260) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 2 : «1... 2. Το εξάμηνο κατάταξης πτυχιούχων σε Τμήμα ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση της Σχολής και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 7ου εξαμήνου για Τμήματα Σχολών εξαετούς φοίτησης ή του 5ου εξαμήνου για Τμήματα Σχολών πενταετούς ή τετραετούς φοίτησης.».

Άρθρο 9: «Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος του Πανεπιστημίου ή του Τ.Ε.Ι. ή της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., κατά περίπτωση οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση μαθημάτων ή ασκήσεων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος υποδοχής που διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στο Τμήμα ή τη Σχολή προέλευσης. Με την ίδια απόφαση, οι κατατασσόμενοι υποχρεώνονται να εξεταστούν σε μαθήματα ή ασκήσεις, τα οποία σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών κρίνεται ότι δεν διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στο Τμήμα ή τη Σχολή προέλευσης. Σε κάθε περίπτωση οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση των μαθημάτων στα οποία εξετάστηκαν για την κατάταξή τους, εφόσον τα μαθήματα αυτά αντιστοιχούν σε μαθήματα του Προγράμματος σπουδών του Τμήματος υποδοχής.».

5. Στο άρθρο 8 του ν.4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις.» (Α'114) με τίτλο «Εσωτερικός Κανονισμός» ορίζεται ότι : «1. Με απόφαση της Συγκλήτου, που

εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Πρύτανη και γνώμη του Πρυτανικού Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνεται ο Εσωτερικός Κανονισμός κάθε Α.Ε.Ι.. 2. Με τον Εσωτερικό Κανονισμό ρυθμίζονται θέματα εσωτερικής λειτουργίας του οικείου Α.Ε.Ι. και ιδίως τα εξής: α)... δ) Οι όροι και οι προϋποθέσεις κατάταξης των πτυχιούχων Α.Ε.Ι. σε Τμήμα του Ιδρύματος, τα εξεταζόμενα μαθήματα, το εξάμηνο κατάταξης, σύμφωνα με τα όσα ειδικότερα ορίζονται στο άρθρο 15 του ν.3404/2005 (Α' 260), καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία εξετάσεων κατάταξης και τη διαδικασία αναγνώρισης πιστωτικών μονάδων.».

6. Στο άρθρο 2 παρ.2 του ν.4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α'38) ορίζεται ότι : «2. Ο πρώτος κύκλος σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής διαρκεί οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα και περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν σε 240 πιστωτικές μονάδες.».

7. Στα άρθρα 42 παρ. 1, 49, 50 παρ. 1,2 και 53 παρ. 1,2 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (Β' 4621/ 21-10-2020) ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 42: «1. Για τη λήψη του Πτυχίου/Διπλώματος ο φοιτητής θα πρέπει αθροιστικά να έχει: - εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των μαθημάτων (υποχρεωτικών ή υποχρεωτικών κατ' επιλογήν, επιλογής), - συμπληρώσει τον προβλεπόμενο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), 240 για Προγράμματα Σπουδών Τμημάτων με διάρκεια φοίτησης 4 έτη και 300 για Προγράμματα Σπουδών Τμημάτων με διάρκεια φοίτησης 5 έτη, - ολοκληρώσει την εκπόνηση πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας ή την Πρακτική Άσκηση, στην περίπτωση που τα ανωτέρω προβλέπονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του οικείου Τμήματος. - ικανοποιήσει τυχόν επιπλέον προϋποθέσεις που έχουν καθορισθεί από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος.».

Άρθρο 49: «1. Η επιλογή των υποψηφίων με κατατακτήριες εξετάσεις πραγματοποιείται μέσω της συμμετοχής σε γραπτή εξέταση τριών (3) μαθημάτων, τα οποία ορίζει με απόφασή της η Συνέλευση του οικείου Τμήματος. 2. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος καθορίζεται το εξάμηνο εισαγωγής, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5ο εξάμηνο σπουδών. ... 7. Με απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος, οι κατατασσόμενοι απαλλάσσονται από την εξέταση των μαθημάτων στα οποία

εξετάστηκαν για την κατάταξή τους, εφόσον στα μαθήματα αυτά έχουν βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του πέντε (5). Η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να απαλλάξει τους κατατασσομένους από την εξέταση μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος τα οποία διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στο Τμήμα προέλευσης, με βάση τα περιγράμματα των αντίστοιχων μαθημάτων στο Π.Π.Σ. του Τμήματος προέλευσης.».

Άρθρο 50: «1. Η κατ' ελάχιστον διάρκεια των Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών των Τμημάτων των Σχολών α) Δημόσιας Υγείας, β) Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, γ) Επιστημών Τροφίμων, δ) Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας και ε) Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής ορίζεται σε τέσσερα (4) Ακαδημαϊκά έτη, κατανεμημένα σε οκτώ (8) Ακαδημαϊκά εξάμηνα. Τα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής διαρκούν κατ' ελάχιστον πέντε (5) Ακαδημαϊκά έτη, κατανεμημένα σε δέκα (10) Ακαδημαϊκά εξάμηνα. 2. Η περίοδος κανονικής φοίτησης ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών των Τμημάτων, προσαυξημένο κατά τέσσερα εξάμηνα (ή $v + 2$ Ακαδημαϊκά έτη, όπου v ο ελάχιστος αριθμός ακαδημαϊκών ετών αναγκαίων για την απονομή τίτλου). Οι φοιτητές δικαιούνται τις παροχές της φοιτητικής μέριμνας καθ' όλη τη διάρκεια της κανονικής φοίτησης.».

Άρθρο 53: «1. Ο φοιτητής δύναται να επιλέξει προσφερόμενα μαθήματα, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών με τον περιορισμό που προκύπτει από την ύπαρξη προαπαιτούμενων - εξαρτώμενων μαθημάτων (αλυσίδες μαθημάτων). Σε κάθε περίπτωση, το σύνολο των ωρών των μαθημάτων που μπορεί επιλέξει για παρακολούθηση ο φοιτητής δεν μπορεί να υπερβαίνει, ανά εβδομάδα, τις:

- Τριάντα οκτώ (38) στην περίπτωση που ο φοιτητής δεν έχει υπερβεί τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή τίτλου εξαμήνων του προγράμματος σπουδών που παρακολουθεί.
- Πενήντα δύο (52) στην περίπτωση που ο φοιτητής έχει υπερβεί τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή τίτλου εξαμήνων του προγράμματος σπουδών που παρακολουθεί.

2. Μετά από εισήγηση των Συνελεύσεων των Τμημάτων και έγκριση από τη Σύγκλητο, μπορεί να τροποποιηθεί το συνολικό όριο των ωρών στη δήλωση μαθημάτων.».

8. Στα άρθρα 24 και 25 του ν. 1268/1982 «Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 87), όπως ίσχυαν πριν την κατάργησή τους με το άρθρο 81 παρ. 3 του ν. 4009/2011 (Α'195) (με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως 80 του νόμου αυτού) προβλεπόταν ότι:

Άρθρο 24: «1. Το Πρόγραμμα Σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογή υποχρεωτικών και των προαιρετικών μαθημάτων, το περιεχόμενά τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων. 2. Το Πρόγραμμα Σπουδών προσαρμόζεται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, ο οποίος καθορίζεται για κάθε πτυχίο με Π.Δ. που εκδίδεται μετά από γνώμη του ΕΣΑΠ κα των Σχολών και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από οκτώ. 3. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό "διδακτικών μονάδων" (δ.μ.). Η δ.μ. αντιστοιχεί σε μια εβδομαδιαία ώρα διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο προκειμένου περί αυτοτελούς διδασκαλίας μαθήματος και σε μια μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ή εξάσκησης επί ένα εξάμηνο για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος. Στο Πρόγραμμα Σπουδών περιέχεται και ο ελάχιστος αριθμός δ.μ. που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου. 4. Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ανταποκρίνεται, πάντως, σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των προαπαιτούμενων και εξαρτώμενων από προαπαιτούμενα μαθήματα. Με τη διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος σπουδών ορίζονται τα προαπαιτούμενα και τα εξαρτώμενα από προαπαιτούμενα μαθήματα. Ο φοιτητής υποβάλλει τη δήλωση προτίμησης στη γραμματεία του τμήματος, στην αρχή κάθε εξαμήνου και σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη γενική συνέλευση...5

Άρθρο 25: «1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου. 2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε

ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα. 3. 12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων. Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. από το ακαδημαϊκό έτος 1983-1984 και μετά καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. ».

9. Στο άρθρο 14 του ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων ...» (Α'189) και υπό τον τίτλο «Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων» ορίζεται ότι: «1. Τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης οργανώνονται με βάση το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. 2. Το Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων είναι ένα σύστημα περιγραφής των προγραμμάτων σπουδών των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης με την απόδοση πιστωτικών μονάδων στα στοιχεία που τα συνθέτουν. Οι πιστωτικές μονάδες εκφράζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για την ολοκλήρωση των στόχων ενός ακαδημαϊκού προγράμματος από κάθε φοιτητή ή σπουδαστή 3. Ο φόρτος εργασίας περιλαμβάνει το χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων μάθησης, στο πλαίσιο ενός ακαδημαϊκού προγράμματος σπουδών, όπως η παρακολούθηση παραδόσεων, σεμιναρίων, η ανεξάρτητη μελέτη, η προετοιμασία εργασιών, η πρακτική άσκηση, η συμμετοχή στις εξετάσεις, η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας. 4. Ο φόρτος εργασίας για κάθε φοιτητή ή σπουδαστή πλήρους φοίτησης κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους αποτιμάται σε εξήντα πιστωτικές μονάδες. Ο φόρτος εργασίας αποτιμάται ανά εξάμηνο σε τριάντα πιστωτικές μονάδες και ανά τρίμηνο σε είκοσι πιστωτικές μονάδες. Αρμόδια για την αντιστοίχιση του φόρτου εργασίας ανά μάθημα είναι τα συλλογικά όργανα διοίκησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. 5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τις ισχύουσες διατάξεις για τις διδακτικές μονάδες των μαθημάτων και τον ελάχιστο αριθμό διδακτικών μονάδων που απαιτείται σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών για τη λήψη του πτυχίου. 6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στην εφαρμογή του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων».

10. Στα άρθρα 14 και 16 του ν. 3549/2007 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 69), όπως ίσχυαν πριν την κατάργησή τους με το άρθρο 81 παρ. 25 του ν. 4009/2011 (Α'195) με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως 80 του νόμου αυτού, προβλεπόταν ότι:

Άρθρο 14: «1. 4. Επιτρέπεται η χορήγηση του πτυχίου σε φοιτητές ή σπουδαστές που πληρούν τις προϋποθέσεις λήψης του πτυχίου και έχουν συμπληρώσει επτά ή εννέα ή έντεκα εξάμηνα φοίτησης, ανάλογα αν ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου είναι οκτώ ή δέκα ή δώδεκα εξάμηνα σπουδών αντίστοιχα. 5.».

Άρθρο 16: «1. Από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, κάθε εξάμηνο διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας για τα Πανεπιστήμια και δεκαπέντε (15) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας για τα Τ.Ε.Ι. που καλύπτουν έναν ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων. Εάν δεν συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών εβδομάδων και πιστωτικών μονάδων σε κάποιο μάθημα, τότε το μάθημα αυτό θεωρείται ως μη διδαχθέν και δεν επιτρέπεται η εξέταση του. Σε περίπτωση εξέτασης μη διδαχθέντος μαθήματος, κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου, η εξέταση αυτή είναι άκυρη και ο βαθμός δεν υπολογίζεται για τη λήψη του πτυχίου ».

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψιν μου από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Όπως έχει παγίως κριθεί, υπό το προϊσχύον καθεστώς των διατάξεων του ν. 1268/1982, ιδίως δε του άρθρου 25 παρ. 12 αυτού, ο φοιτητής παίρνει το πτυχίο του από την ημερομηνία κατά την οποία ο αρμόδιος εξεταστής του τελευταίου, απαιτούμενου για τη λήψη του πτυχίου του, μαθήματος, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών, βεβαιώνει ότι εξετάσθηκε επιτυχώς στο μάθημα αυτό, υπό την προϋπόθεση ότι έχει συγκεντρώσει τον προβλεπόμενο από το

πρόγραμμα αυτό αριθμό διδακτικών μονάδων, δηλαδή ο φοιτητής γίνεται πτυχιούχος από την ολοκλήρωση των σπουδών του και πριν ακόμη τη χορήγηση σ' αυτόν του εγγράφου του πτυχίου του (ΣτΕ 366/1994, 705/1999, 2732/2005, 1198/2006 σκ. 6, 315/2014). Η προϋπόθεση αυτή έπρεπε να συντρέχει σωρευτικά με τη συμπλήρωση ελάχιστου χρόνου φοίτησης (διάρκειας, υπό την ισχύ του ν. 1268/1982, οκτώ ή δέκα ή δώδεκα εξαμήνων, ανάλογα με τη Σχολή και στη συνέχεια, υπό την ισχύ του νόμου 3549/2007, διάρκειας, αντιστοίχως, επτά ή εννέα ή έντεκα εξαμήνων), καθώς και με τη συμπλήρωση, μετά την ισχύ του ν. 3374/2005, του απαιτούμενου αριθμού πιστωτικών μονάδων (ΔΕΦ Αθηνών 1348, 1349/2014).

12. Ήδη με το υφιστάμενο καθεστώς του ν.4009/2011, και ειδικότερα με τη διάταξη του άρθρου 33 παρ. 12 του νόμου αυτού η ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και η λήψη πτυχίου εξαρτάται από την επιτυχή εξέταση στο σύνολο των προβλεπόμενων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και τη συγκέντρωση του απαιτούμενου αριθμού πιστωτικών μονάδων, ο οποίος σύμφωνα με την αρχική ρύθμιση της διάταξης του εδαφίου α της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του ίδιου νόμου ανερχόταν σε 180 πιστωτικές μονάδες και στη συνέχεια μετά την αντικατάστασή της με το εδάφιο α της παραγράφου 9 του άρθρου 19 του ν. 4521/2018 με έναρξη ισχύος από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 σε 240 πιστωτικές μονάδες, κατανεμημένες σε εξήντα πιστωτικές μονάδες για κάθε έτος και τριάντα ανά τρίμηνο, όπου οι πιστωτικές μονάδες εκφράζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για την ολοκλήρωση των στόχων ενός ακαδημαϊκού προγράμματος από κάθε φοιτητή ή σπουδαστή. Ειδικότερα ο φόρτος εργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 14 παρ.3 του ν.3374/2005 και στο άρθρο 1 παρ.1 της με αριθ. Φ5/89656/Β3/13.8.2007 απόφασης της Υπουργού Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων που εκδόθηκε κατ'εξουσιοδότηση της παρ.6 του νόμου αυτού συνίσταται στο χρόνο που υπολογίζεται ότι χρειάζεται να δαπανήσει κατά μέσο όρο ένας φοιτητής για να ολοκληρώσει επιτυχώς όλες τις προγραμματισμένες εκπαιδευτικές διαδικασίες και να επιτύχει τα μαθησιακά αποτελέσματα που καθορίζονται εκάστοτε επακριβώς για κάθε επιμέρους αυτοτελές εκπαιδευτικό στοιχείο ή δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών, όπως η παρακολούθηση παραδόσεων, φροντιστηριακών ασκήσεων ή εργαστηρίων, η συμμετοχή σε

σεμινάρια, η ανεξάρτητη ιδιωτική μελέτη, η προετοιμασία εργασιών, η πρακτική άσκηση, η συμμετοχή σε εξετάσεις, η εκπόνηση πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας κ.α..

13. Όπως έχει γίνει δεκτό με την ανωτέρω διάταξη μεταβλήθηκε από 6.9.2011 κατά τρόπο ευμενέστερο το νομικό καθεστώς ολοκλήρωσης των σπουδών, αφού αποσυνδέθηκε από τον ελάχιστο χρόνο φοίτησης και εξαρτάται μόνο από την επιτυχή εξέταση των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και τη συγκέντρωση του απαιτούμενου αριθμού των πιστωτικών μονάδων (ΔΕΑ 1348/2014, 1349/2014, ΝΣΚ 195/2011). Περαιτέρω καθό μέρος προβλέφθηκε από το άρθρο 34 του ίδιου νόμου ότι με τον Εσωτερικό Κανονισμό δύναται να καθοριστούν, μεταξύ άλλων, οι προϋποθέσεις για την απονομή τίτλου σπουδών, η τυχόν υποχρεωτική παρακολούθηση συγκεκριμένων μαθημάτων, ο ανώτατος αριθμός πιστωτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα μαθήματα στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε φοιτητής ανά εξάμηνο, ο χαρακτηρισμός των μαθημάτων και τα τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα, καθώς και η σειρά των μαθημάτων στα οποία μπορούν να εγγραφούν οι φοιτητές, παρασχέθηκε η ευχέρεια στη Διοίκηση των Ιδρυμάτων να ρυθμίσουν κατά τέτοιο τρόπο τα προγράμματα σπουδών ώστε η επιτυχή ολοκλήρωσή τους να προϋποθέτει και τη συμπλήρωση του τυπικού χρόνου φοίτησης (λ.χ. να μην επιτρέπεται η δήλωση μαθημάτων προχωρημένων εξαμήνων).

14. Στην προκειμένη περίπτωση με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Α.Δ.Α, προβλέφθηκε ότι για τη λήψη του Πτυχίου/Διπλώματος ο φοιτητής θα πρέπει αθροιστικά να έχει α) εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των μαθημάτων (υποχρεωτικών ή υποχρεωτικών κατ' επιλογήν, επιλογής), β) συμπληρώσει τον προβλεπόμενο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), 240 για Προγράμματα Σπουδών Τμημάτων με διάρκεια φοίτησης 4 έτη και 300 για Προγράμματα Σπουδών Τμημάτων με διάρκεια φοίτησης 5 έτη, γ) ολοκληρώσει την εκπόνηση πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας ή την Πρακτική Άσκηση, στην περίπτωση που τα ανωτέρω προβλέπονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του οικείου Τμήματος και δ) ικανοποιήσει τυχόν επιπλέον προϋποθέσεις που έχουν καθορισθεί από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 42). Η προβλεπόμενη στο άρθρο 50 ελάχιστη διάρκεια των Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών των Τμημάτων των Σχολών

Δημόσιας Υγείας, Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Επιστημών Τροφίμων, Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας και Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής σε τέσσερα (4) Ακαδημαϊκά έτη, αποτελεί τον τυπικό χρόνο φοίτησης, ο οποίος συνδέεται με την προσαρμογή και διάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών στα οχτώ (8) αντίστοιχα ακαδημαϊκά εξάμηνα (άρθρο 2 παρ.2 του ν.4521/2018), χωρίς ωστόσο η συμπλήρωση του τυπικού χρόνου φοίτησης να αποτελεί από μόνη της μια επιπλέον προϋπόθεση, για την ολοκλήρωση των σπουδών του φοιτητή. Το γεγονός ωστόσο ότι προϋπόθεση για την συμμετοχή του φοιτητή στις εξετάσεις μαθημάτων είναι η προηγούμενη δήλωση των μαθημάτων παρακολούθησης τόσο κατά το εαρινό όσο και κατά το χειμερινό εξάμηνο (άρθρο 52), η οποία τελεί σε εξάρτηση τόσο από την αλληλουχία των μαθημάτων (προαπαιτούμενα-εξαρτώμενα) όσο και από το ανώτατο όριο συνολικών ωρών μαθημάτων που μπορεί να επιλέξει ο φοιτητής εβδομαδιαίως (άρθρο 53), αποτελεί εξισορροπητικό παράγοντα μεταξύ του προβλεπόμενου τυπικού χρόνου φοίτησης που ορίζεται στο άρθρο 2 παρ.2 του ν.4521/2018 και στο άρθρο 50 του Εσωτερικού Κανονισμού του Π.Α.Δ.Α και της δυνατότητας ολοκλήρωσης της φοίτησης χωρίς την προϋπόθεση της συμπλήρωσης ελάχιστου χρόνου φοίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 33 παρ.12 του ν.4009/2011 και το άρθρο 42 του Εσωτερικού Κανονισμού, αφού εύλογα περιορίζεται η ευχέρεια του φοιτητή να δηλώνει απεριόριστα μαθήματα προχωρημένων εξαμήνων προκειμένου να συντομεύσει το χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών του.

15.Ειδικά όμως για τους εισαγόμενους με κατατακτήριες εξετάσεις φοιτητές, δεδομένου ότι εναπόκειται στην ευχέρεια της Συνέλευσης του Τμήματος, αφενός να καθορίσει την εισαγωγή τους σε προχωρημένο εξάμηνο (και μέχρι το 5ο εξάμηνο σπουδών για Προγράμματα τετραετούς φοίτησης), αφετέρου να τους απαλλάξει από την εξέταση τόσο των μαθημάτων στα οποία εξετάστηκαν για την κατάταξή τους, όσο και των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος, τα οποία διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στο Τμήμα προέλευσης, εφόσον δεν προβλέπεται ως προϋπόθεση για την ολοκλήρωση των σπουδών τους ελάχιστος χρόνος φοίτησης, ο χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών τους διαμορφώνεται ανάλογα με τον

αριθμό των μαθημάτων που θα τους αναγνωριστούν και το εξάμηνο στο οποίο θα εισαχθούν.

16. Στην προκειμένη περίπτωση οι φοιτητές, τους οποίους αφορά το ερώτημα, φέρονται εισαχθέντες με κατατακτήριες στο β' εαρινό εξάμηνο του έτους 2018-2019 και κατά την εισαγωγή τους αναγνωρίστηκαν από τη Συνέλευση του Τμήματος στον καθένα από αυτούς 21, 16 και 14 μαθήματα αντίστοιχα. Συνεπώς καθίσταται εύλογη και αναμενόμενη η ολοκλήρωση της φοίτησής τους σε χρόνο μικρότερο από τον τυπικό χρόνο φοίτησης και δη στο τέλος του έκτου (6^{ου}) εξαμήνου, χωρίς η μη συμπλήρωση του τυπικού χρόνου φοίτησης να αποτελεί κώλυμα, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, για τη χορήγηση βεβαίωσης περάτωσης των σπουδών τους.

Απάντηση

17. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων η απάντηση επί του τεθέντος ερωτήματος είναι ότι: οι φοιτητές στους οποίους αναφέρεται το ερώτημα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 42 του Εσωτερικού Κανονισμού του Π.Α.Δ.Α, καθίστανται πτυχιούχοι και μπορεί να τους χορηγηθεί βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χωρίς να είναι απαραίτητη η συμπλήρωση των οκτώ (8) εξαμήνων της ελάχιστης φοίτησης.

Αιγάλεω, 3.12.2021

Η Γνωμοδοτούσα

Σταυρούλα Ι. Μπανάκου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.